

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

**Obecní volby a formování orgánů místní samosprávy
v obci Skopytce**

Andrea Březinová

© 2016 ČZU v Praze

Obecní volby a formování orgánů místní samosprávy v obci Skopytce

Souhrn

Bakalářská práce na téma Obecní volby a formování orgánů místní samosprávy zachycuje proces komunálních voleb a povolebního dění ve vybrané obci Skopytce. Práce se zaměřuje převážně na komunální volby, které proběhly v roce 2014. V hlavní části je provedena analýza výsledků voleb a volební účasti v roce 2014 a jejich komparace s výsledky voleb v roce 2010. Práce ukazuje na problémy malých obcí při sestavování kandidátních listin, na povolební spolupráci mezi zvolenými zastupiteli v návaznosti na ustavení orgánů místní samosprávy. Snaží se identifikovat faktory, jež ovlivňují předvolební i povolební dění v obci a uplatňuje na zvolenou obec klasifikaci lokálních modelů demokracie.

Klíčová slova: Obecní zřízení, samospráva, lokální demokracie, volby, kandidátní listiny, politické strany, nezávislí kandidáti, koalice

Úvod

„Volby představují klíčový mechanismus zastupitelské demokracie, v němž se postoje a preference občanů materializují do konkrétní podoby zvolených zastupitelských orgánů. Základní funkcí voleb je odhalit aktuální rozložení politických sil v daném politickém celku a rozdělit mezi ně mandáty. Spolu s tím volby umožňují zjistit aktuální požadavky a priority společnosti“ (Čmejrek, 2008, s. 48). Zvolené téma se zabývá zejména volbami a formováním samosprávy na komunální úrovni. Komunální volby nejsou medializovány tolik jako například volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, jejich volební kampaň není většinou doprovázena ostrými politickými střety, jsou však nezbytnou součástí politického systému ČR. Komunální politika zasahuje i do těch nejmenších obcí, které mají vytvořenou svoji vlastní samosprávu. Mezi takovéto obce patří i obec Skopytce. Občané, byť si to někdy ne zcela uvědomují, jsou aktéry této komunální politiky a tato je nedílnou součástí jejich každodenního života. Nejdůležitějším faktorem, jak mohou politiku na této úrovni ovlivnit, jsou právě volby do obecních zastupitelstev, prostřednictvím kterých si mohou vybrat své zástupce, o kterých jsou přesvědčeni, že budou schopni pozitivním způsobem ovlivnit kvalitu jejich života v následujícím období.

Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je charakterizovat komunální volby v roce 2014 ve vybrané obci Skopytce, a to jak z hlediska vývoje daného lokálního politického systému, tak z hlediska vývoje na krajské a národní úrovni politické vertikály. K dílčím cílům práce patří zejména charakteristika specifických sociálně ekonomických faktorů ovlivňujících lokální politický proces, identifikace lokálních aktérů politického procesu v obci a jejich vzájemných vztahů, odhalení způsobů vytváření kandidátních listin, jakož i objasnění mechanismu povolebního vyjednávání a formování orgánů územní samosprávy. Jedním z cílů je také poukázat na specifické faktory ovlivňující zájem obyvatelstva obce ke kandidatuře do místního zastupitelstva.

Práce má charakter případové studie a využívá hlavní teoretické koncepce vztahující se k stranickým systémům, volebnímu procesu a formování volebních i exekutivních

koalic na lokální politické úrovni. Metodicky je založena na studiu dokumentů a na komparaci volebních dat Českého statistického úřadu. Doplňující informace jsou získány semistandardizovanými rozhovory s lokálními politickými aktéry, získáváním informací z veřejně dostupných zdrojů. Fakticky je práce rozdělena do 4 kapitol. V první kapitole je proveden rozbor odborné literatury vztahující se k danému tématu. Druhá kapitola představuje obec, její historický vývoj a aktéry politického procesu v této obci. V další části jsou představeny volby do zastupitelstva obce Skopytce v roce 2014 s důrazem na průběh vlastního sestavování kandidátních listin. Následně je porovnána úspěšnost jednotlivých kandidátů při těchto volbách a zhodnocena volební účast dle dat umístěných na volebním serveru ČSÚ. Rovněž je porovnána volební účast v obci s volební účastí na okresní, krajské a celorepublikové úrovni od roku 1994. V neposlední řadě je věnována pozornost vlastnímu ustavujícímu zasedání zastupitelstva obce Skopytce po volbách v roce 2014, srovnání činnosti předchozího a nového zastupitelstva a přiřazení obce k lokálnímu modelu demokracie. Tato práce poukazuje na problémy komunální politiky v malé obci, jako je obec Skopytce s místní částí Chabrovice, s využitím lokálních modelů demokracie.

Závěr

Cílem této práce bylo poukázat na problémy s obecními volbami a formováním místní samosprávy na konkrétní obci. Z pohledu politické angažovanosti obyvatel lze říci, že po roce 1989, kdy byla ukončena činnost KSČ, do politického procesu v obci vstupuje, a to nepravidelně, pouze KDU-ČSL. Kandidátní listiny byly většinou vytvářeny sdružením nezávislých kandidátů, ve dvou případech KDU-ČSL. Při volbách v roce 2010 a 2014 již kandidovali pouze nezávislí kandidáti. Tato práce se zabývala jako jedním z dílčích cílů srovnáním voleb právě v roce 2010 a 2014. Bylo zjištěno, že nejvyšší volební účast byla v obci Skopytce při volbách do zastupitelstva obce v roce 1994, poté byl zaznamenán výrazný pokles účasti voličů v následných volbách v roce 1998. Tento pokles byl zaznamenán rovněž v roce 2014. Hlavní příčinou sníženého zájmu občanů o účast v těchto volbách byl stejný počet kandidátů, jako je i zastupitelských mandátů. Rovněž také otázka povolebního uzavírání koalic v takto malé obci je prakticky bezpředmětná, vzhledem k neúčasti politických stran. Charakteru koaličního jednání by se mohla blížit skutečnost

snahy zastupitelů prosazovat zájmy dané místní části, ve které byli zvoleni. Na funkci starosty je v této obci většinou vždy pouze jeden kandidát, který má zájem tuto činnost vykonávat, neboť většina zvolených zastupitelů odmítá přijmout odpovědnost spojenou s výkonem této funkce. Zásadní faktor ovlivňující funkci starosty je zejména skutečnost charakteru neuvolněné funkce, která je vykonávána až po pracovní době, tedy ve volném čase. Po shrnutí veškerých faktů, které ovlivňují obecní volby a formování orgánů místní samosprávy, v tomto konkrétním případě v obci Skopytce, lze dojít k závěru, že pokud nedojde ke zlepšení vztahů a názorovému sjednocení občanů obou místních částí obce, bude neustále přetrvávat trend udržitelnosti samostatnosti obce, ale bez výraznější politické angažovanosti občanů, respektive politických stran.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BALÍK, Stanislav. (2009) *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. (2010) *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1.vyd. Praha: Grada, 2010. 223 s. ISBN 978-802-4730-615.

ČMEJREK, Jaroslav. (2008) *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

CHYTILEK, Roman, ŠEDO, Jakub, (EDS.). (2004) *Volební systémy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004, 237 s. ISBN 80-210-3548-X

Internetové zdroje

ČSÚ (2015) *Výsledky voleb* [Online]. [cit. 2016-01-07]. Dostupné z: <http://www.volby.cz>

ČSÚ (2015) *Malý lexikon obcí České republiky – 2015* [Online]. [cit. 2015-12-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

Právní normy

Česká republika. Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), v platném znění. [Online]. [cit. 2015-10-19]. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html)

Česká republika. Zákon č. 491/2001 Sb., ze dne 6. prosince 2001 o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. [Online]. [cit. 2016-01-09] Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>

Rozhovory

Rozhovor č. 1 se starostkou obce ve volebním období 2014-2018 proveden 5. 1. 2016

Rozhovor č. 2 s starostou obce ve volebním období 2006-2014 proveden 11. 12. 2015

Rozhovor č. 3 se současným zastupitelem obce proveden 1. 2. 2016

Rozhovor č. 4 s obyvatelem obce proveden 20. 1. 2016